

Reykjanesfólkvangur: Falinn fjársjóður

Ásta Þorleifsdóttir
Formaður Fólkvangsstjórnar

Ársfundur náttúruverndarnefnda
2008

Reykjanesfólkvangur

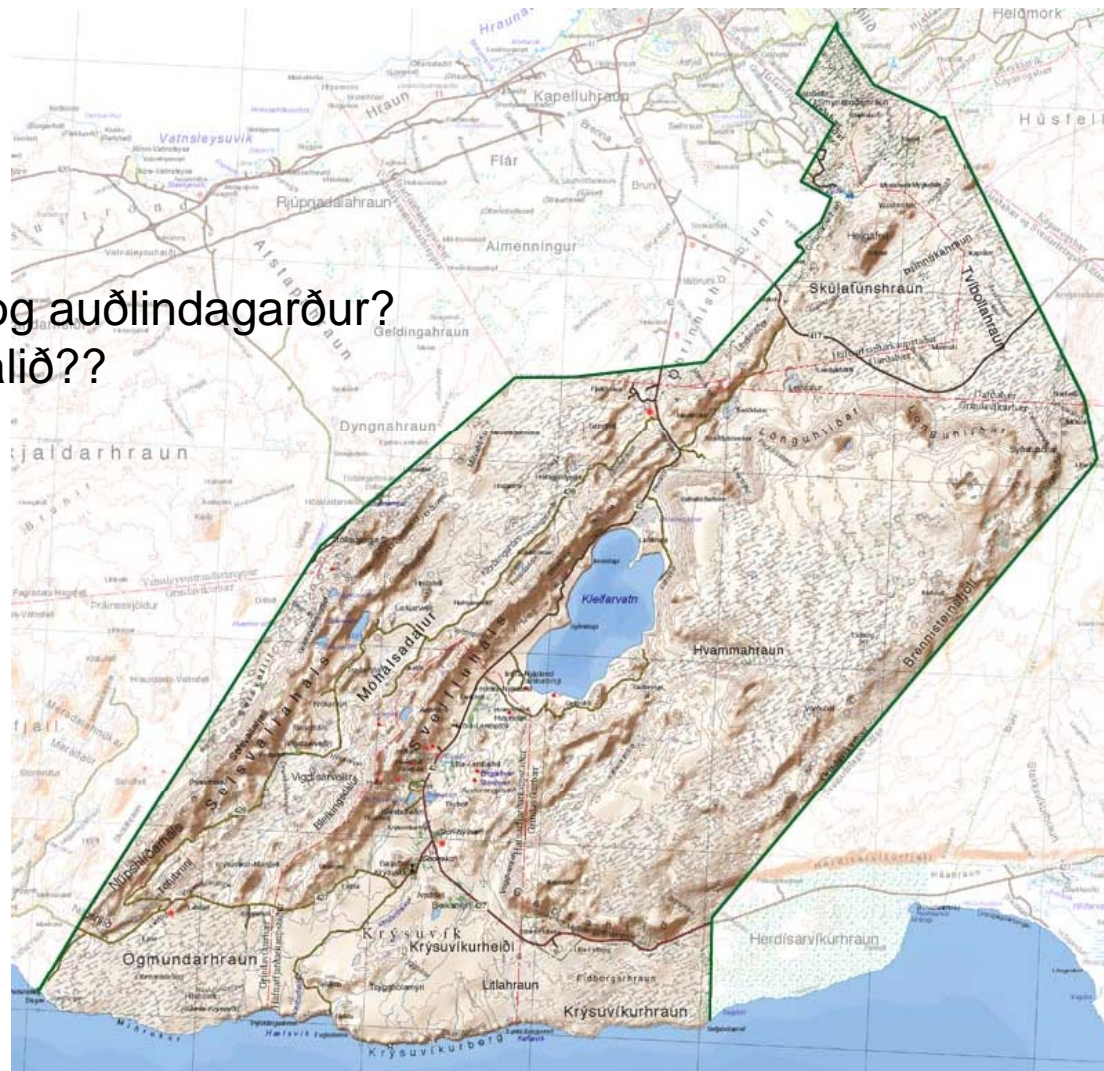

- Fólkvangur er „svæði sem samkvæmt náttúruverndarlögum er friðlýst sem útivistarsvæði í samvinnu við hlutaðeigandi sveitarfélög. Fólkvangar eru stofnaðir að frumkvæði sveitarfélaga og sjá þau einnig um reksturinn. Tilgangurinn með fólkvöngum er að tryggja almenningi aðgang að svæðum til þess að njóta útivistar.“
- Stofnaður 1975
 - Með undanþágu vegna jarðvarmanýtingar
- Fólkvangurinn er í lögsögu Garðabæjar, Grindavíkur og Hafnarfjarðar
- Sveitarfélögin sem standa að rekstri eru:
 - Reykjavík, Seltjarnarnes, Kópavogur, Garðabær, Hafnarfjörður, Grindavík og Reykjanesbær.

300 km² Fólkvangur 200.000 heimsóknir

Eldfjalla- og auðlindagarður?
Er það málið??

Reykjanesfólkvangur: Ársfundur náttúrverndarnefnda 2008

Framtíðarsýn sótt til Hawaii

- Eldfjallagarður stofnaður 1916
- Heimsminjaskrá 1987
- Stærð um 1330 km²
- Starfsmenn garðsins 130
- Fjöldi ferðamanna 3,3 milljónir árið 2006
 - Vaxandi áhugi, fjölgar um 10% á ári
- Markmið garðsins að efla og miðla þekkingu
 - Náttúruvernd: fræðsla, ánægja og afþreying
- Aðstaða í garðinum – fellur vel að umhverfi (góð hönnun)
 - Þjónustumiðstöð og gisting á jaðri garðsins
 - eldgosasafnið á öskjubrún Kilaueu, með veitingum og bókabúð
 - Allir vegir malbikaðir en EKKI uppbyggðir, stígar úr varanlegu efni
- Gallar: Langt í burtu og dýrt

Náttúra og menning

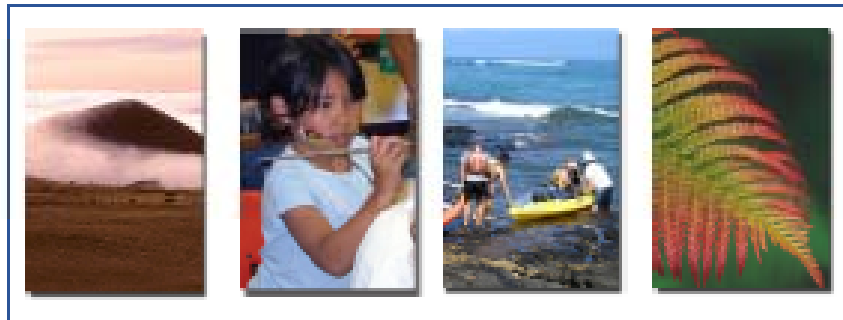
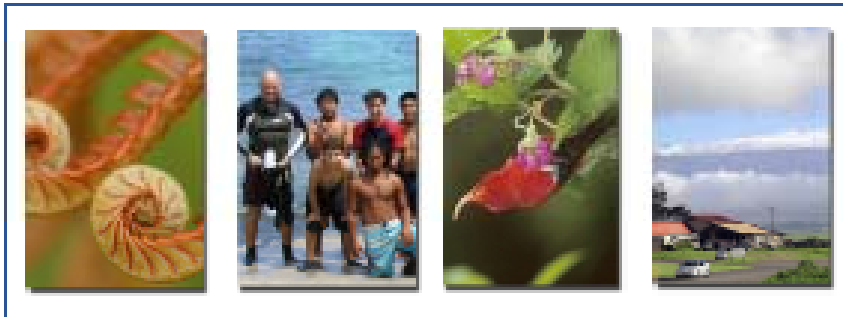

- Eldvirknin
 - 3 Dyngjur: Mauna Loa ('84), Mauna Kea og Kilauea
 - Næstum stöðugt gos í Kilaueu frá 1983
 - Margar gígagerðir, hraun, hrauntraðir/hellar
 - Ný dyngja að myndast í hafinu undan strönd Hawai'i
 - Verður glæsileg eftir milljón ár ☺
 - Dyngjur eru sér íslenskt og hawai'ískt fyrirbæri!
 - Jarðhiti en ekki merkilegt á íslenskan mælikvarða
 - Engir almennilegir leirhverir, vantar litskrúðið.....
- Ytri öflin
 - Rofströnd og svartur sandur
 - í flestum öðrum löndum er sandur hvítur ☺
- Dýralíf
 - Nokkuð fjölskrúðugt fuglalíf
- Plöntur
 - Áhugaverður regnskógur með frumstæðum pálmum
- Menning
 - Bandarísk með hverfandi pólínesísku ívafi
 - Vaxandi áhugi á menningu upphaflegra íbúa

THE KOHALA CENTER

Að nýta náttúruna

UNIVERSITY FIELD STUDY
APPLIED RESEARCH
PLANNING ROUNDTABLES
PROFESSIONAL DEVELOPMENT
ELEMENTARY & SECONDARY PROGRAMS

...generating knowledge, enhancing life...

WWW.KOHALACENTER.ORG

- Hágæða vísindapjónusta
 - Alþjóðlegt tengslanet
 - Aðgengi að þekkingu heimamanna
 - Rannsóknaaðstaða
- Kennslustofa náttúrunnar
 - Aðstoð við útikennslu
 - Öll skólastig, sér eða saman
- Öll almenn þjónusta
 - Gisting, matur
 - Kennslu-, funda- og fyrirlestrasalir
- Jarðfræði, líffræði, haffræði
umhverfisfræði, vistfræði,.....

Reykjanesfólkvangur: Ársfundur náttúrverndarnefnda 2008

Möguleikar ferðapjónustu í Reykjanesfólkvangi

Reykjanesfólkvangur: Ársfundur náttúrverndarnefnda 2008

Skýrslan fjallar

- **Um Reykjanesfólkvang**, þar sem fjallað er stuttlega um sögu fólkvangsins sem og náttúru-, menningar- og upplifunarþætti.
- **Um Aðgengi**, þar sem fjallað er um aðgengi ferðamanna að fólkvangnum.
- **Um Ferðapjónustu**, þar sem farið er yfir þau tækifæri sem bjóðast í fólkvangnum til uppbyggingar ferðapjónustu.
- **Yfirlit**, þar sem hugmyndir um ferðapjónustu eru listaðir upp í markvissri samantekt.
- **Og Næstu skref**, þar sem skoðuð eru næstu skref varðandi vinnu við uppbyggingu fólkvangsins til framtíðar.

Uppbygging skýrslunnar

- 1. Inngangur
- 2. Um Reykjanesfólkvang
 - 2.1 Náttúra
 - 2.1.1 Jarðfræði
 - 2.1.2 Gróðurfar
 - 2.1.3 Dýralíf
 - 2.2 Menning og saga
 - 2.3 Upplifun
- 3. Aðgengi og umgengni
- 4. Ferðapjónusta
 - 4.1 Náttúrutengd ferðapjónusta
 - 4.1.1.Eldfjallagarður
 - 4.1.2 Náttúruskóli og vísindasetur
 - 4.1.3 Kleifarvatn
 - 4.1.4 Fuglaskoðun
 - 4.1.5 Stjörnuskóðun
 - 4.1.6 Hellaskoðun
 - 4.2 Menningartengd ferðapjónusta
 - 4.3 Heilsutengd ferðapjónusta
- 5. Hugmyndabanki og aðgerðaáætlun

Reykjaneskagi: Ótal lyklar að leyndardómum

Fyrir vísindamenn á öllum aldri!

- Frábær staður fyrir eldfjallagarð
 - Mitt á milli Ameríku og Evrópu: Aðeins 30 mín frá flugvelli og borg
 - Smátt en fjölbreytt: Auðveldara að skilja samhengi hluta
 - Nýtt land myndast: Gliðnun úthafshryggs
 - Ísland: stærsta land í heimi eftir 200 milljón ár eða bara klessa utan á Noregi?
 - Misgengi, gjár og sprungur: **Lykill að jarðsögu?**
 - Fjölbreytt eldvirkni: Eldborgir, gjallgígar, sprengigígar, stapar, keilur, dyngjur...
 - Undir jökli, í sjó og á þurru
 - Móberg og bólstraberg
 - Stuðlar og straumflögun
 - Frumstætt berg : **Lykill að uppruna vatnsins?**
 - Hella og hrauntraðir: Þríhnúkagígur og allir hinir (fundnir og ófundnir!!!)
 - Miklu fjölbreyttari jarðhitasvæði
 - Bullandi leirhverir, litrík gasaugu, vatnshverir
 - Lifandi listaverk “audio-visual upplifun: Hver hver með sinn takt!
 - Brennisteinn og aðrar útfellingar: **Lykill að uppruna lífsins?**
 - Jarðskjálftar
 - Verðum að geyma ummerki!
 - Einstakt samspil innri og ytri aflu
 - Hafið sem brýtur – fjölbreytt strönd
 - Rof og setmyndum: Krísvíkurbjarg-Selatangar
- Auðlindagarður: Samspil orku og umhverfis
- Nýting jarðhita: Rafmagn, hitaveita og jarðböð.....snyrtivörur, sérfræðipækning.....

Þar sem Úthafshryggur gengur á land
Ljósm. Oddur Sigurðsson

Fyrir lífið

- Líffræðin
 - Lífið nemur land
 - Frumstætt líf í hverum -uppruni lífsins á úthafshrygg?
 - Extremophil: þeir sem elska öfgar..... Lífið er alls staðar
 - Stjörnulíffræði (Astrobiology) - Rannsóknir á ýmsum örverum
 - Líftækni og lyfjagerð
 - Mosar (hveraburstin)
 - Gróður
 - Gróður nemur land á nýju landi
 - aldur hrauna
 - Uppblástur, áfok og leiðir til landgræðslu
 - Endurheit votlendis
- Strönd og haf
 - Líf í sjávarhömrum
 - Fiskar, fuglar og framandi fjörukvikindi
- Fyrir fuglaskoðara
 - Návígið
 - Fuglaskoðunarhús á völdum stöðum

Náttúruskólar

Fyrir skólafólk á öllum aldri

Gígurinn í Háleyjarsbungu – frumstæðasta berg jarðar?

Náttúruskóli?

- Ungur nemur gamall temur
 - Náttúruskóli í sambúð við
- Þekkingarsetur / háskólasetur
 - Útflutningur á sérfræðipekkingu: Reynslu, færni, rannsóknir – frá borholutækni.....
 - Nýting jarðhita á sjálfbæran hátt (en hvar liggja mörkin?)
 - Lífríki jarðhitasvæða (hver étur H_2S eða CO_2)
- Og stjörnuhiminn yfir
 - Fræðsla er forsendan
 - Að þekkja og vita
- Væntumþykjan er mikilvægust í náttúruvernd

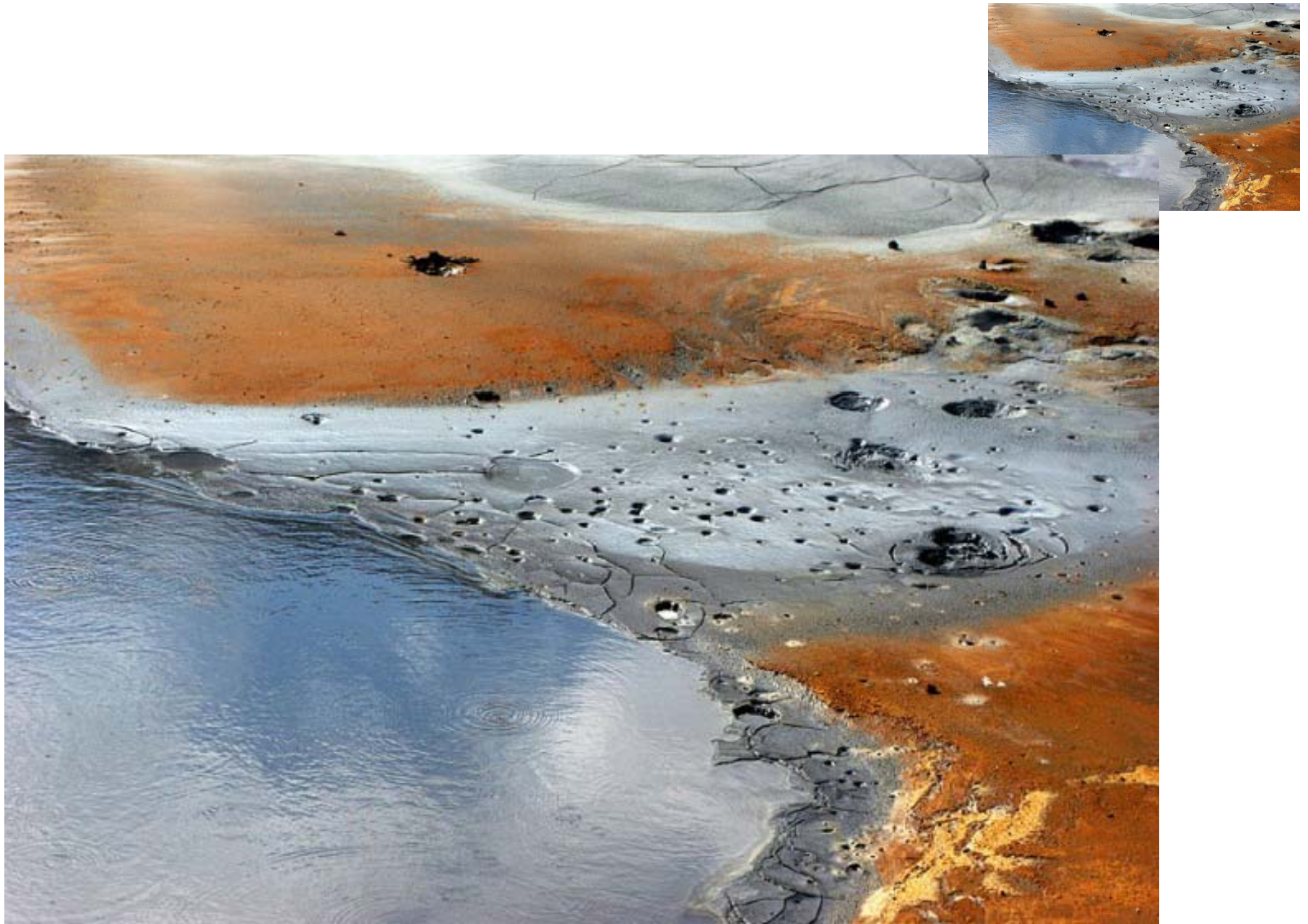
Reykjanes fyrir ljósmyndara

- Reykjanesfólkvangur að sér fjölda náttúruljósmyndara á ári hverju,
 - jafnt áhugamenn sem atvinnumenn.
- Litrík hverasvæðanna
 - Krýsuvík er oftast en ekki í dagskrá slíkra ferða
- Krýsuvík: brim og klettamyndir
- Sérstakar ljósmyndaferðir eru verulega vaxandi ferðaþjónusta hér á landi

Ljósmyndað fyrir National Geographic

Reykjanesfólkvangur: Ársfundur náttúruverndarnefnda 2008

Lýðheilsutengd ferðapjónusta

- Hvetja til hreyfingar- á eigin vegum eða leiðsögn
 - Tryggja aðgengi að markverðustu stöðunum
 - Fjölga áningarstöðum og útskotum (hvar á annars að leggja bílnum? Utanvegar?
 - Leggja varanlega göngustíga um viðkvæmustu og fjölförnustu svæðin
 - Aðgengi fyrir alla á völdum stöðum : Göngustígur eða gönguleið?
 - Setja upp fræðslu og leiðaskilti
 - <http://www.umhverfisstofa.is/reykjanesfolkvangur>
 - Bjóða upp á ferðir, langar og stuttar fyrir
 - Skólakrakka, sérfræðinga og almenning
- Heilsu
 - Bláa lónið: Gaman og alvara
 - Alltaf heillandi – nýting og náttúra (390.000 gestir á síðasta ári)
 - Sjávarbaðstaður við Selatanga??
 - Og Sjávarkvikindaveitingastaður til minningar um sjósókn?
- Hjólað um Sveifluháls (40 km góður dagur)
 - Hrútagjá, Djúpavatn, Vigdísarvellir, Tófubruni, Krísuvík, Kleifarvatn
- Áfangastaðir og þjónusta
 - Skjól, gisting, fræðsla og veitingar svo allir komi aftur

Menning og náttúra

- Menningin okkar er merkileg
 - Víkingar vekja alltaf áhuga
 - Sambúð lands og lýðs: frá ríkidæmi í örbirgð og upp á tindinn aftur!!!
- Sambúð lands og lýðs; búseta og atvinnusaga
 - Húshólmi, Selatangar, fjárborgir og ver
- Dæmi um gönguleiðir eða stutta hringi
 - Reykjavegurinn
 - 114 km frá Reykjanestá að Þingvöllum
 - Búrfellsgjá, frábær stutt fræðandi gönguleið
- Trölladyngja
 - Leitið ekki langt yfir skammt! Landmannalaugar við bæjardyrnar
- Kleifarvatnsskrímslið
 - Og allir vinir þess

Reykjanesfólkvangur: Ársfundur náttúrverndarnefnda 2008

Hellar og hugmyndaflug

- Fjá lönd eiga hraunhella
 - Hella laða að milljónir
 - Afskaplega viðkvæmir!!!
 - Og einkvæmir!!!
- Hella skoðun er útivist
 - En líka ferðapjónusta
 - Og vísindi
- Leiðarendi
 - Lambið hinsta nú varið
- Hella skoðun krefst fjárfestinga
 - Aðstaða og lýsing
 - Umhyggja og virðing
 - Og FRÆÐSLA

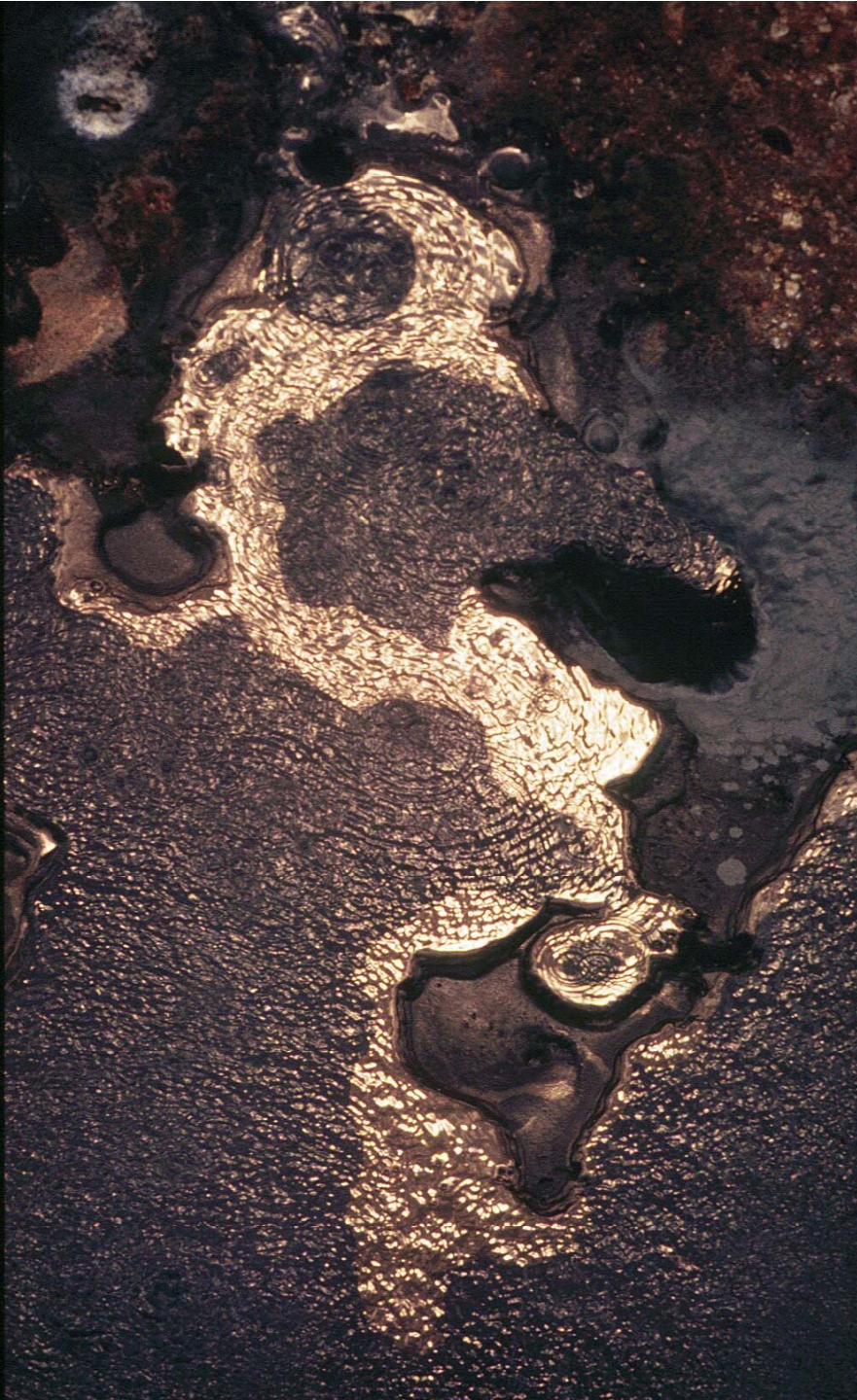

Auðlindagarður

- Orkan og umhverfið
- Sjálfbær nýting
 - Tökum ekki meira en endurnýjar sig náttúrulega
 - Enginn endanlegur líftími orkuvers
 - Annar en búnaður, tæring, arðsemi, nýjar aðferðir....
- Lærum af reynslunni
 - 4 orkuver sem nýta jarðhita á Reykjaneskaga
 - Hvað má taka mikla orku?
 - Hvernig endurnýjast þau
 - Hvað er hringrásin löng í tíma?
 - Hver eru áhrif niðurdælinga
 - Hvað eru bestu efnin?
 - Er hægt að.....
- Og þess vegna nemum við staðar og lærum
 - Notum þau svæði sem nú þegar eru í notkun til fullnustu
 - Í vinnslu og þekkingaröflun; líka til útflutnings
 - En geymum önnur svæði ósnortin
 - Virðum náttúruna og sýnum varfærni í nýtingu hennar
- Leyfum framtíðinni að eiga aðgang til að lifa, læra og njóta

Lifandi?

Framtíðarsýn fyrir 2020

- Sameinast öðrum mikilvægum útivistar- og fræðslusvæðum á Reykjanesskaga
 - Fyrst Bláfjallafólkvangi
 - Nema rekstri skíðasvæða
 - Svo Heiðmörk
 - Loks Hengilssvæðinu
- Teygja sig svo fram á tá
- Og Eldfjalla- og auðlindagarðurinn frá Reykjanestá að Þingvallavatni er orðinn til
- Þjóðgarður með hefðbundnum nytjum!
- Helsta ógnin nú er
 - Misvitrir ráðmenn
 - Vaxandi utanvegaakstur!
 - Of lítil landvarsla

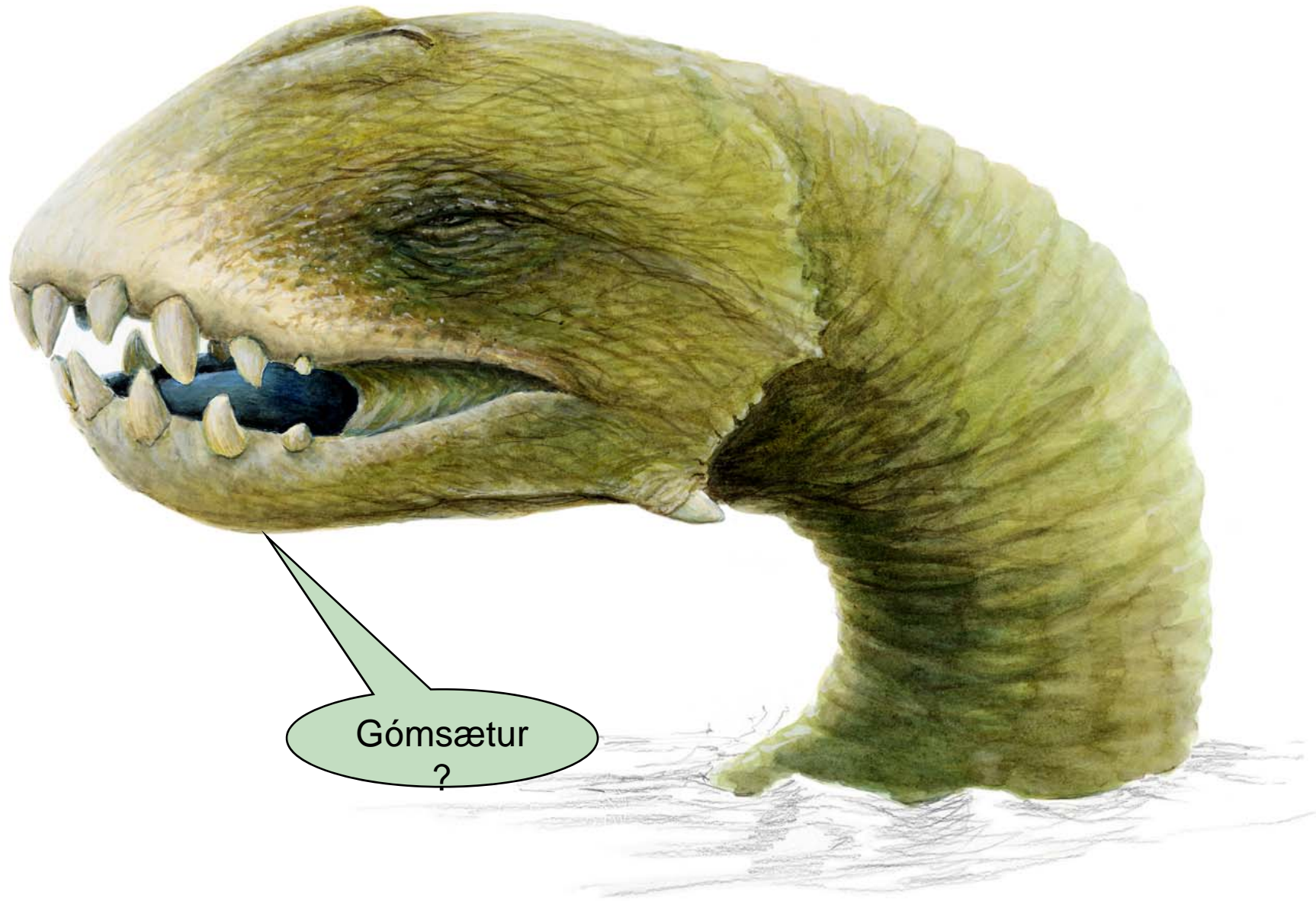
Reykjanesgarðurinn

- Þjónustumiðstöð
 - Upplýsingar, kvikmyndasýningar, söfn, kort, stjórnun
- Þekkingarsetur
 - rannsóknamiðstöð fyrir vísindafólk (Reykjanesbær, Grindavík, Hafnarfjörður)
- Líf og umhverfi (Vistfræði)
 - Sjávarlíf td. Hafnir og Sandgerði
 - Líf við ógnaraðstaður, extremophiles (öfgalíffverur), við hverasvæði
 - Samspil lífs og lands
 - Fuglahús: Garðskagi, Krísuvíkurbjarg, Reykjanestá
- Jarðvísindastöðvar
 - Krísuvík, Reykjanes
- Heilsustöðvar
 - Bláa Lónið, sjávarbaðstaðurinn
- Útivistarstöðvar
 - Keflavík – Grindavík – Krísuvík – Bláfjöll
- Orkustöðvar
 - Krýsuvík
- Náttúrutengdur iðnaður
 - Orkuver – saltverksmiðja – Snyrtivörur- sjávarafurðir

Norðurljósagarður við Kleifarvatn

Gómsætur
?

Volgra á Austurengjum – Verið velkomin!!!

Reykjanesfólkvangur: Ársfundur náttúruverndarnefnda 2008

*Eldfjalla- og norðurljósagarður
hundruð starfa
með einstaka náttúru Íslands í öndvegí
Staður þar sem náttúran
er sjálfbær auðlind*

*Góður undirbúningur er forsenda þess að vel
takist til
Byrjum strax!*